

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Vahvennettu jaosto

Rahapelipalvelut, asuinpaikka, Ahvenanmaa, Manner-Suomi, välitön syrjintä

Diaarinumero: 1425/2023

Antopäivä: 20.2.2024

Hakija katsoi tulleen Suomen kansalaisena syrjityksi asuinpaikkansa perusteella, koska hän ei Ahvenanmaalla asuvana voinut pelata vastaajan rahapelejä Manner-Suomessa fyysisten kanavien kautta.

Asia ei siten koske internetin kautta pelattavia rahapelejä.

Vastaaja on tulkinut arpajaislakia niin, että sen on pakollisen tunnistautumisen laajentamisen myötä varmistuttava asiakkaiden asumisesta Manner-Suomessa. Menettely perustuu näin ollen lainsäädännön vaatimuksiin, ja siinä otetaan huomioon arpajaislain alueellinen ulottuvuus sekä Suomen kansalaisten ja muiden henkilöiden yhdenvertainen kohtelu samankaltaisissa tapauksissa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että hakijan asuinpaikka on henkilöön liittyvä syy ja että se voidaan rinnastaa yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentissa nimenomaisesti mainittuihin kiellettyihin syrjintäperusteisiin.

Koska hakijalla ei Ahvenanmaalla asuvana ollut ollut mahdollisuutta käyttää vastaajan fyysisiä rahapelipalveluita Manner-Suomessa, lautakunta katsoi, että hakijaa oli kohdeltu Manner-Suomessa asuvia epäsuotuisammin epämällä häneltä pääsy vastaajan yleisesti saatavilla oleviin palveluihin. Asiassa oli näin ollen syntynyt oletama välittömästi syrjinnästä.

Lautakunnan arvion mukaan arpajaislain säännökset eivät täytä yksiselitteisyyttä, täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta koskevia vaatimuksia.

Lautakunta katsoi, että arpajaislain 14 §:n 1 momentissa asetettu tunnistautumista vaativuuden tavoite ehkäistä ja vähentää rahapelaamisesta mahdollisesti aiheutuvia haittavaikutuksia varmistamalla pelaamiselle asetettujen rajoitusten toteutuminen voi sinänsä olla hyväksyttävä tavoite henkilöiden erilaiselle kohtelulle.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että vaatimus, jonka mukaan hakijalla on oltava vakinainen asuinpaikka Manner-Suomessa käyttäessä vastaajan palveluja Manner-Suomessa, ei ollut asianmukainen eikä välttämätön arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemistä ja vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi. Sama tavoite voidaan lautakunnan mukaan saavuttaa jollakin muulla, yhdenvertaisen kohtelun kanssa paremmin sopusoinnussa olevalla keinolla. Keinot tavoitteen saavuttamiseksi eivät näin ollen olleet oikeasuhtaisia.

Lautakunta katsoi, että tarve kunnioittaa muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellista soveltamisalaa voi sinänsä olla hyväksyttävä syy henkilöiden erilaiselle kohtelulle.

Lautakunta katsoi kuitenkin, että nyt kysymyksessä olevassa asiassa hakija on yrittänyt käyttää rahapelipalveluja Manner-Suomessa, missä vastaajalla on yksinoikeus rahapelipalvelujen tarjoamiseen. Vastaaja ei ollut osoittanut, miten fyysisten rahapelipalvelujen tarjoaminen hakijalle muun muassa vastaajan palvelupisteissä,

myymälöissä tai kioskeissa rikkoisi vaatimusta muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellisen soveltamisalan kunnioittamisesta.

Lautakunta katsoi näin ollen, että hakijan erilainen kohtelu hänen asuinpaikkansa perusteella siltä osin kuin oli kyse fyysisten rahapelipalvelujen käyttämisestä Manner-Suomessa ei ollut asianmukaista eikä välttämätöntä edellä mainitun tavoitteen saavuttamiseksi. Sama tavoite voidaan lautakunnan mukaan saavuttaa jollakin muulla, yhdenvertaisen kohtelun kanssa paremmin sopusoinnussa olevalla keinolla. Keinot tavoitteen saavuttamiseksi eivät näin ollen olleet oikeasuhtaisia.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, ettei vastaaja ollut kumonnut syrjintäolettaa ja että vastaaja oli kohdellut hakijaa yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentissa säädetyn syrjintäkiellon vastaisesti. Lautakunta kielsi vastaajaa jatkamasta tai uusimasta syrjintää sekä määräsi vastaajan ryhtymään kohtuullisessa määräajassa toimenpiteisiin yhdenvertaisuuslaissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi.

Lautakunta suositti vastaajaa maksamaan hakijalle 1 500 euron hyvityksen.

Asian ovat päättäneet Outi Anttila (puheenjohtaja), Satu Honkala, Eveliina Ignatius, Pauli Rautiainen, Jukka Siro ja Elias Vartio. Asian esittelijä Rasmus Johnson.

(Äänestys 4–2)

(Ei lainvoimainen)

Asian tausta

Hakijalla, joka on Ahvenanmaalla asuva Suomen kansalainen, ei ole ollut Manner-Suomessa käydessään mahdollisuutta 15.5.2023 jälkeen käyttää vastaajan fyysisiä rahapelipalveluja. Syynä on se, että vastaaja on alkanut vaatia asiakkaitaan rekisteröitymään ja siinä yhteydessä tunnistautumaan sekä avaamaan pelitilin, jotta asiakas voi pelata kuponkipelejä. Vastaaja todentaa pelaajan rekisteröinnin yhteydessä ja sen jälkeen säännöllisesti, että sen asiakkailta on vakinainen asuinpaikka Manner-Suomessa.

Hakija on ollut yhteydessä yhdenvertaisuusvaltuutettuun, joka on todennut, että vaikka valtuutettu ei voi kyseessä olevassa asiassa täysin sulkea pois mahdollista yhdenvertaisuuslain vastaista toimintaa, ei vaikuta siltä, että henkilöä olisi jollakin syrjintäperusteella ilman hyväksyttävää syytä kohdeltu huonommin tai asetettu huonompaan asemaan kuin jotakuta muuta vastaavassa tilanteessa.

Hakijan vaatimukset

Hakija on pyytänyt lautakuntaa tutkimaan asian.

Hakijan perustelut

Hakija katsoo Ahvenanmaalla asuvana Suomen kansalaisena, että vastaaja syrjii häntä hänen asuinpaikkansa perusteella. Ennen 15.5.2023 hakija pystyi pelaamaan vastaajan tarjoamia pelejä käydessään Manner-Suomessa. Tämän jälkeen hakijalla täytyi olla Veikkaus-kortti voidakseen

pelata esimerkiksi Lottoa. Tätä korttia ei myönnetä, vaikka hakija on Suomen kansalainen, koska hän asuu Ahvenanmaalla.

Hakija katsoo, että hänellä on oltava sama oikeus käyttää vastaajan palveluja kuin kaikilla muillakin Suomen kansalaisilla. Hakija ymmärtää, ettei vastaaja halua sen pelejä pelattavan Ahvenanmaalla internetin kautta. Hakijan mukaan Ahvenanmaalla asuvalle Suomen kansalaiselle on kuitenkin oltava mahdollista mennä ostamaan lottokuponki kaupasta tai kioskista Manner-Suomessa.

Vastaaja on määrännyt Etuasiakkuuden hankkimista koskevat vaatimuksensa, eikä tässä prosessissa ole otettu huomioon, että Suomen kansalaisia ei saa syrjiä heidän asuinpaikkansa perusteella Suomessa. Arpajaislaissa ei ole mitään mainintaa siitä, että vastaajan palvelujen käyttäminen edellyttää vakituista asumista Manner-Suomessa.

Vastaajan tulkinta arpajaislaista on hakijan mukaan hyvin rajoittunut ja ahdas. Vastaaja on tulkinnut arpajaislakia niin, että sen on pakollisen tunnistautumisen laajentamisen myötä varmistettava asiakkaiden asumisesta Manner-Suomessa. Hakijan mukaan ongelmat syntyivät vuonna 2018, kun Poliisihallitus katsoi, että Suomen poliisi ei voinut valvoa vastaajan pelejä Ahvenanmaalla. Tämä asia on hakijan mukaan kuitenkin ratkaistu korkeimman oikeuden annettua lausunnon, jossa se totesi, että Poliisihallituksella on toimivalta ja jopa vastuu valvoa Ahvenanmaan poliisin toimintaa siltä osin kuin se kuuluu eduskunnan toimivaltaan.

Jotta hakija ja muut ihmiset vertailukelpoisessa tilanteessa eivät joutuisi syrjinnän kohteeksi, vastaaja voisi antaa Ahvenanmaalla asuville Suomen kansalaisille mahdollisuuden rekisteröityä ja saada sellainen Veikkaus-kortti, joka koskee vain vastaajan palvelupisteissä, myymälöissä, kioskeissa ynnä muualla pelattavia pelejä heidän käydessään Manner-Suomessa.

Syrjintä on vakava asia, ja vielä vakavampaa on, kun Suomen valtion omistaman yhtiön annetaan syrjiä Suomen kansalaisia, jotka asuvat Suomessa rajatulla alueella, jolla on tietynlainen itsehallinto.

Vastaajan vastaus

Vastaaja katsoo, ettei sen menettely ole ollut miltään osin syrjivää.

Vastaajan perustelut

Vastaajan toimintaa säännellään arpajaislailla (1047/2001), jolla säännellään arpajaistoimintaa Manner-Suomessa. Ahvenanmaan itsehallintolakiin (1144/1991) perustuvasta valtakunnan (Manner-Suomen) ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä lainsäädäntövallan jaosta seuraa, että Manner-Suomen ja Ahvenanmaan rahapelilainsäädännöt ja pelijärjestelmät ovat erillisiä.

Arpajaislakiin tehtyjen muutosten vuoksi (1284/2021 ja 952/2022) vastaajan on viimeistään 1.7.2023 kuponkipelejä (Lotto ja muut veikkauspelit sekä vedonlyönti- ja totopelit) toimeenpantaessa rekisteröitävä pelaaja, avattava pelaajalle pelitili ja varmistettava, että pelaaja voi pelata rahapelejä ainoastaan vastaajan rekisteröityneeksi pelaajaksi tunnistautuneena. Vastaajan peleistä ainoastaan fyysiset raaputusarvat eivät 1.7.2023 jälkeen vielä edellytä tunnistautumista, mutta arpajaislaissa säädetty raaputusarvoja koskeva tunnistautumisvaatimus tulee voimaan 1.1.2024. Poikkeuksena on arpajaislain mukaan pelaaminen pelikasinolla. Pelikasinolla pelaaminen ei edellytä pelitilin avaamista asiakkaalle eikä pelaajan asuinpaikan

todentamista. Tunnistautumisvaatimuksen keskeisenä tavoitteena on ehkäistä ja vähentää rahapelaamisesta mahdollisesti aiheutuvia haittavaikutuksia varmistamalla, että pelaamiselle asetetut rajoitukset toteutuvat.

Vastaajan rahapelien pelaaminen edellyttää vastaajan ja asiakkaan välistä sopimussuhdetta. Sopimussuhde syntyy, kun henkilö rekisteröityy vastaajan Etuasiakkaaksi ja sitoutuu Etuasiakkuutta koskeviin sopimusehtoihin. Etuasiakkaana henkilö voi pelata vastaajan toimeenpanemia rahapelejä, lukuun ottamatta pelikasinolla toimeenpantavia pelejä. Pelikasinolla pelaaminen edellyttää erillistä asiakassuhdetta pelikasinoon. Ostettavaa yksittäistä peliä koskeva pelisopimus tulee voimaan sillä edellytyksellä, että pelin voimaantulo täyttää arpajaislaissa ja pelisääntöjä koskevassa sisäministeriön asetuksessa säädetty vaatimukset.

Edellä kuvattuja raaputusarpoja ja pelikasinoa lukuun ottamatta vastaajan pelejä voi pelata vastaajan Etuasiakkaaksi tunnistauneena yhtiön verkko- ja mobiilipalvelussa sekä fyysisesti vastaajan myyntipaikoissa ja asiamiesmyyntipaikoissa (liikkeet, kioskit, liikenneasemat jne.).

Vastaaja on ottanut käyttöön tunnistautumisen Etuasiakkaana pelattaviin peleihin asteittain eri pelien osalta ja aikaistanut vapaaehtoisesti kuponkipeleihin tunnistautumisen käyttöönottoa niin, että kuponkipelien ostaminen on kaikissa myyntipaikoissa edellyttänyt tunnistautumista 15.5.2023 lähtien.

Jo ennen kuponkipeleihin tunnistautumista edellyttäviä arpajaislain muutoksia arpajaislaissa on säädetty, että verkkopelaamisen yhteydessä avataan pelitili pelaajalle ja varmistetaan muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellisen soveltamisen kunnioittaminen. Tätä on edellytetty erityisesti, koska kansallinen lainsäädäntö on etusijalla rahapelien yhteydessä, ja esimerkiksi Euroopan unionissa on tietyin edellytyksin tunnustettu tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat kansalliset poikkeukset. Yleisesti voidaan todeta, että kaikissa Euroopan maissa on tietyvästi rajoittava pelijärjestelmä, joka perustuu kansalliseen lainsäädäntöön ja jonka vuoksi yksinoikeus tai lisenssipohjainen oikeus tarjota kuluttajille pelejä on välttämätön. Arpajaislain sääntelyllä on samalla varmistettu edellä mainitun lainsäädäntövallan toteutuminen valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä.

Arpajaislain säännöksiä asiakkaan asuinpaikan ja lainsäädännön alueellisen soveltamisen kunnioittamisesta täsmennettiin tunnistautumisen laajentamisen yhteydessä niin, että todentaminen on tehtävä asiakasta rekisteröitäessä ja lisäksi säännöllisesti myös asiakassuhteen aikana. Lainkohdan täsmentämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä eduskunnalle (HE 135/2021 vp) mainitaan, että vastaajan tulee säännöllisesti todentaa asiakkaan asuinpaikan olevan edelleen Manner-Suomessa. Hallituksen esityksessä todetaan, että esitys vastaa myös vastaajan nykyistä käytäntöä, joka perustuu väestötietojärjestelmästä tehtyihin automaattisiin tarkistuksiin (s. 98).

Vastaaja on tulkinnut arpajaislakia niin, että sen on pakollisen tunnistautumisen laajentamisen myötä varmistuttava asiakkaiden asumisesta Manner-Suomessa. Tämän ehdon varmistamiseksi vastaaja edellyttää, että asiakkaat asuvat vakituisesti Manner-Suomessa. Yhtiö tarkistaa asiakkaan asuinpaikkatiedon säännöllisesti virallisesta lähteestä eli Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämästä väestötietojärjestelmästä. Menettely perustuu näin ollen lainsäädännön vaatimukseen, ja siinä otetaan huomioon arpajaislain alueellinen ulottuvuus sekä Suomen kansalaisten ja muiden henkilöiden yhdenvertainen kohtelu samankaltaisissa tapauksissa.

Vastaaja toteaa, että yhtiö ei käsittele Suomen kansalaisuutta koskevaa tietoa, vaan vastaaja tarjoaa mahdollisuuden solmia asiakassuhde yhtäläisin ehdoin kaikille, jotka täyttävät

Etiasiakkuuden ehdot, mukaan lukien ehto, jonka mukaan henkilöllä on oltava vakinainen asuinpaikka Manner-Suomessa. Asiakassuhteen kriteerit ovat näin ollen yhdenvertaiset kaikille.

Hakija on viitannut korkeimman oikeuden kannanottoon. Vastaaja olettaa, että hakija tarkoittaa korkeimman oikeuden ratkaisua (KKO:2021:83) valtakunnan poliisihallinnon viranomaisten toimivallasta valvoa Ahvenanmaan poliisiviranomaisen toiminnan laillisuutta. Korkein oikeus katsoi päätöksessä, että valtakunnan poliisihallinnon viranomaisilla on toimivalta valvoa Ahvenanmaan poliisiviranomaisen toiminnan laillisuutta siltä osin kuin poliisiviranomainen hoitaa tehtäviä, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Vastaaja toistaa, että Ahvenanmaan itsehallintolaista seuraa, että Manner-Suomen ja Ahvenanmaan rahapelilainsäädännöt ja pelijärjestelmät ovat erillisiä ja että valtakunnan arpajaislaki ja sen nojalla harjoitettava toiminta eivät kuulu valvonnan piiriin Ahvenanmaalla.

Lopuksi vastaaja toteaa, että se katsoo arpajaislain säännöksiä noudattaessaan, että yhtiö noudattaa perustuslain 6 §:ssä säädettyä yhdenvertaisuusperiaatetta ja yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä säädettyä syrjintäkieltoa. Vastaaja kohtelee henkilöitä, jotka haluavat pelata yhtiön rahapelejä, samalla tavalla ja samoin perustein, mutta se edellyttää, että asiakas rekisteröityy ja tunnistautuu vastaajan asiakkaaksi pelaamisen yhteydessä. Asiakassuhteen edellytyksenä on, että asiakkaalla on vakinainen asuinpaikka Manner-Suomessa, ja se koskee kaikkia vastaajan asiakkaita lukuun ottamatta pelikasinon asiakassuhdetta, joka kuuluu arpajaislaissa säädetyn poikkeuksen piiriin. Vastaaja katsoo näin ollen, ettei sen menettely ole ollut miltei osin syrjivää.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että vastaaja on syrjinyt hakijaa yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ja kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta syrjintää sekä määrää vastaajan ryhtymään kohtuullisessa määräajassa toimenpiteisiin yhdenvertaisuuslaissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi.

Lautakunta suosittaa vastaajaa maksamaan hakijalle 1 500 euron hyvityksen.

Kysymyksenasettelu

Asiassa on kysymys siitä, onko vastaaja syrjinyt hakijaa hänen asuinpaikkansa perusteella, kun se ei ole tarjonnut rahapelipalveluja hakijalle.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai

muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Pykälän 2 momentissa säädetään, että käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Yhdenvertaisuuslain 4 §:n 4 momentin mukaan tavaroiden tai palvelujen tarjoajalla tarkoitetaan tässä laissa sitä, joka ammattimaisesti tarjoaa tavaroita tai palveluja yleisesti saataville.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Yhdenvertaisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaan erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Yhdenvertaisuuslain 11 §:n 2 momentin mukaan erilainen kohtelu on kuitenkin oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Pykälän 2 momenttia ei kuitenkaan sovelleta, kun kyse on 1) julkisen vallan käytöstä tai julkisen hallintotehtävän hoidosta, 2) itsenäisen ammatin tai elinkeinon harjoittamisen edellytyksistä taikka elinkeinotoiminnan tukemisesta, 3) koulutuksen, mukaan lukien erikoistumis- ja uudelleenkoulutuksen, tai ammatillisen ohjauksen saamisesta, 4) jäsenyydestä tai toiminnasta työntekijä- tai työnantajajärjestössä tai muussa järjestössä, jonka jäsenillä on tietty ammatti, taikka järjestön antamista etuuksista, 5) erilaisesta kohtelusta etnisen alkuperän perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 20 §:n 3 momentin mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi muissa kuin työelämää koskevissa asioissa kieltää asianomaista jatkamasta tai uusimasta syrjintää tai vastatoimia, määrätä tämän ryhtymään kohtuullisessa määräajassa toimenpiteisiin tässä laissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi taikka suosittaa hyvityksen maksamista syrjinnän tai vastatoimien kohteeksi joutuneelle. Lautakunta voi asettaa antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon.

Yhdenvertaisuuslain 23 §:n 1 momentin mukaan syrjinnän tai vastatoimien kohteeksi joutuneella on oikeus saada hyvitys siltä viranomaiselta, työnantajalta, varhaiskasvatuksen järjestäjältä tai palveluntuottajalta, koulutuksen järjestäjältä taikka tavaroiden tai palveluiden tarjoajalta, joka on tämän lain vastaisesti syrjinyt häntä tai kohdistanut häneen vastatoimia. Yhdenvertaisuuslain 23 §:n 2 momentin mukaan hyvityksen saaminen ei estä saamasta korvausta vahingonkorvauslain (412/1974) tai muun lain mukaan.

Yhdenvertaisuuslain 24 §:n 1 momentin mukaan hyvityksen tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa teon vakavuuteen. Teon vakavuutta arvioidaan ottamalla huomioon rikkomuksen laatu, laajuus ja kesto. Hyvitystä voidaan 24 §:n 3 momentin mukaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos hyvitys muodostuisi kohtuuttomaksi ottaen erityisesti huomioon kiellon rikkoen pyrkimykset estää tai poistaa menettelyn vaikutukset ja kiellon rikkojan taloudellinen asema.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta annetun lain 12 §:n mukaan menettelyyn lautakunnassa sovelletaan hallintolakia, jollei tässä laissa, yhdenvertaisuuslaissa tai tasa-arvolaissa menettelystä toisin säädetä.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 19 §:n mukaan asia pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla vaatimukset perusteineen.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Hallintolain 31 §:n 2 momentin mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallintolain 34 §:n 2 momentin mukaan asian saa ratkaista asianosaista kuulematta, jos 1) vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana, 2) asia koskee palvelussuhteeseen tai vapaaehtoiseen koulutukseen ottamista, 3) asia koskee hakijan ominaisuuksien arviointiin perustuvan edun myöntämistä, 4) kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen tai kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle tai 5) hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista tai kuuleminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Arpajaislain 1 §:n 2 momentin mukaan arpajaislain tarkoituksena on taata arpajaisiin osallistuvien oikeusturva, estää arpajaisiin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset sekä ehkäistä ja vähentää arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja.

Arpajaislain 11 §:n mukaan Veikkaus Oy:llä on yksinoikeus rahapelien toimeenpanemiseen.

Arpajaislain 13 c §:n 5 momentin mukaan pelisäännöt voivat sisältää myös pelaamisesta aiheutuvien taloudellisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi 1) pelilaji-, pelityyppi- tai pelikohtaisia pelien tahtia ja muita ominaisuuksia koskevia määräyksiä, 2) pelilaji-, pelityyppi-, peli- ja pelaajakohtaisia määrällisiä ja ajallisia rajoituksia koskevia määräyksiä.

Arpajaislain 14 §:n 1 momentin mukaan Veikkaus Oy:n on 13 c §:n 5 momentissa ja 14 c §:ssä tarkoitettujen pelaamiselle asetettujen rajoitusten toteutumisen varmistamiseksi rahapelejä toimeenpantaessa rekisteröitävä pelaaja, avattava pelaajalle pelitili ja varmistettava, että pelaaja voi pelata rahapelejä ainoastaan Veikkaus Oy:n rekisteröityneeksi pelaajaksi tunnistautuneena.

Arpajaislain 14 §:n 3 momentin mukaan Veikkaus Oy: n on pelaajaa rekisteröitäessä todennettava pelaajan henkilöllisyys pelaajan täysi-ikäisyyden varmistamiseksi. Veikkaus Oy:n on todennettava pelaajan asuinpaikka muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellisen soveltamisalan kunnioittamisen varmistamiseksi pelaajaa rekisteröitäessä ja säännöllisesti asiakassuhteen aikana.

Arpajaislain 14 c §:n mukaan Veikkaus Oy: n on tarvittaessa asetettava rahapelien pelaamiselle pelilaji-, pelityyppi-, peli- ja pelaajakohtaisia määrällisiä ja ajallisia rajoituksia pelaamisesta aiheutuvien taloudellisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi sekä tarjottava pelaajalle mahdollisuus itse asettaa edellä mainittuja rajoituksia.

Arpajaislain 15 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan Veikkaus Oy:llä ja sen henkilökunnalla on oikeus kieltää henkilöltä pääsy pelikasinoon ja erityiseen pelisaliin, poistaa henkilö tai rajoittaa hänen pelaamistaan, jos pelaaminen on aiheuttanut tai tulee ilmeisesti aiheuttamaan hänelle taloudellista, sosiaalista tai terveydellistä haittaa.

Syrjintäolettaman syntyminen

Yhdenvertaisuuslain 28 §:ää koskevien esitöiden mukaan pelkkä väite tai epäily syrjintäkiellon rikkomisesta ei riitä syrjintäolettaman syntymiseen. Täyttä näyttöä syrjinnästä ei kuitenkaan edellytetä, vaan riittävää on, että tuomioistuimelle tai muulle asiaa käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle syntyy esille tulleiden seikkojen valossa perustellusti olettava syrjinnän kiellon vastaisesta menettelystä. Olettama syrjinnän kiellon rikkomisesta voi perustua paitsi vireillepanijan myös vastapuolen esille tuomiin seikkoihin taikka mahdolliseen muuhun asiaa käsiteltäessä saatuun selvitykseen. (HE 19/2014 vp, s. 93)

Välittömästi syrjinnästä esitöissä todetaan, että epäsuotuisalla kohtelulla viitataan sellaiseen menettelyyn, joko tekoon tai laiminlyöntiin, jolla menettelyn kohde asetetaan muihin nähden huonompaan asemaan. Kyse voi siten olla esimerkiksi rajoitusten, vaatimusten, rasitteiden tai velvoitteiden asettamisesta vain tietyille henkilölle tai henkilöryhmälle samoin kuin esimerkiksi jonkin yleisesti saatavilla olevan etuuden, palvelun tai oikeuden epäämisestä tai rajoittamisesta. (HE 19/2014 vp, s. 70.)

Hakija katsoo tulleen Suomen kansalaisena syrjityksi asuinpaikkansa perusteella, koska hän ei Ahvenanmaalla asuvana voi pelata vastaajan rahapelejä fyysisten kanavien kautta Manner-Suomessa. Hakija katsoo, että vastaaja voisi antaa Ahvenanmaalla asuville Suomen kansalaisille mahdollisuuden rekisteröityä ja saada sellainen Veikkaus-kortti, joka koskee vain vastaajan palvelupisteissä, myymälöissä, kioskeissa ynnä muualla pelattavia pelejä heidän käydessään Manner-Suomessa.

Vastaajan mukaan arpajaislainsäädäntö edellyttää, että sen on varmistuttava asiakkaidensa asumisesta Manner-Suomessa. Vastaaja on ilmoittanut lautakunnalle, että se ei käsittele Suomen kansalaisuutta koskevaa tietoa rekisteröinnin, tunnistautumisen tai pelitilin avaamisen yhteydessä, vaan edellytyksenä on, että asiakkaalla on vakinainen asuinpaikka Manner-Suomessa.

Vastaajan "Etuasiakkaiden" Manner-Suomessa asumisen varmistaminen täsmentää vastaajan mukaan vaatimusta muun valtion tai alueen arpajaislainsäädännön alueellisen soveltamisalan kunnioittamisesta. Vastaaja on todennut, että rahapelejä ja pelijärjestelmiä koskeva lainsäädäntövalta valtakunnan (Manner-Suomen) ja Ahvenanmaan maakunnan välillä on erillinen. Arpajaislain sääntelyllä on vastaajan mukaan varmistettu, että erillinen lainsäädäntövalta valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä toteutuu. Vastaaja on todennut lisäksi, että tunnistautumisvaatimuksen keskeisenä tavoitteena on ehkäistä ja vähentää rahapelaamisesta mahdollisesti aiheutuvia haittavaikutuksia.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa aluksi, että yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momenttia koskevien esitöiden mukaan (HE 19/2014 vp, s. 67) erilainen kohtelu on kielletty paitsi erikseen mainituin perustein myös muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Nämä muut syyt rinnastetaan yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentissa nimenomaisesti mainittuihin perusteisiin. Tällainen muu syy on esitöiden mukaan esimerkiksi asuinpaikka. Lautakunta huomauttaa, että asuinpaikka mainitaan syrjintäperusteena lisäksi yhdenvertaisuuslain 12 §:n 2 momentissa, joka koskee erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteita työssä ja työhön otettaessa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo edellä esitetty huomioon ottaen, että hakijan asuinpaikka on henkilöön liittyvä syy ja että se voidaan näin ollen rinnastaa yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentissa nimenomaisesti mainittuihin kiellettyihin syrjintäperusteisiin.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että vastaaja on yhdenvertaisuuslain 4 §:n 4 momentissa tarkoitettu toimija, joka ammattimaisesti tarjoaa palveluja yleisesti saataville. Lautakunta toteaa, että vastaajalla on yksinoikeus rahapelipalvelujen tarjoamiseen Manner-Suomessa.

Asiassa esitetyn selvityksen mukaan hakijalla ei ole ollut mahdollisuutta käyttää vastaajan fyysisiä rahapelipalveluja Manner-Suomessa, koska hän asuu Ahvenanmaalla. Syynä on vastaajan useimpia rahapelejä koskeva vaatimus, jonka mukaan asiakkaalla on oltava vakinainen asuinpaikka Manner-Suomessa.

Lautakunta katsoo, että hakijaa on kohdeltu Manner-Suomessa asuvia epäsuotuisammin epäämällä häneltä pääsy vastaajan yleisesti saatavilla oleviin palveluihin. Asiassa on näin ollen objektiivisesti arvioiden syntynyt oletama välittömästä syrjinnästä.

Syrjintäoletaman kumoaminen

Syrjintäoletaman kumoamiseksi vastaajan on osoitettava, ettei se ole rikkonut syrjintäkieltoa. Yhdenvertaisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaan erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Yhdenvertaisuuslain 11 §:n 2 momentin mukaan erilainen kohtelu on kuitenkin oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia.

Lautakunta arvioi ensin, perustuuko erilainen kohtelu lakiin yhdenvertaisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaisesti.

Vastaaja on tulkinnut arpajaislakia niin, että sen on pelaajien pakollisen tunnistautumisen laajentamisen myötä varmistuttava asiakkaiden asumisesta vakinaisesti Manner-Suomessa.

Arpajaislain 1 §:n 2 momentin mukaan arpajaislain tarkoituksena on muun muassa ehkäistä ja vähentää arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Arpajaislain 14 §:n 1 momentin mukaan Veikkaus Oy:n on 13 c §:n 5 momentissa ja 14 c §:ssä tarkoitettujen pelaamiselle asetettujen rajoitusten toteutumisen varmistamiseksi rahapelejä toimeenpantaessa rekisteröitävä pelaaja, avattava pelaajalle pelitili ja varmistettava, että pelaaja voi pelata rahapelejä ainoastaan Veikkaus Oy:n rekisteröityneeksi pelaajaksi tunnistautuneena. Arpajaislain 14 §:n 3 momentin mukaan Veikkaus Oy:n on todennettava pelaajan asuinpaikka muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellisen soveltamisalan kunnioittamisen varmistamiseksi pelaajaa rekisteröitäessä ja säännöllisesti asiakassuhteen aikana. Lain esitöiden mukaan Veikkaus

Oy:n on säännöllisesti todennettava, onko pelaajan asuinpaikka edelleen Manner-Suomessa (HE 135/2021 vp, s. 98).

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että arpajaislain mukaan vastaajan on todennettava pelaajan asuinpaikka. Laissa ei mainita nimenomaisesti, että pelaajan on asuttava Manner-Suomessa, vaan säännöstä täsmennetään lain esitöissä. Perustuslakivaliokunnan mukaan sallittujen erottelujen sisällön tulee mahdollisimman yksiselitteisesti käydä ilmi suoraan laista. Muodollisesta yhdenvertaisuusvaatimuksesta poikkeavien säännösten on oltava riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia. (PeVL 31/2014 vp, s. 7)

Lautakunnan arvion mukaan arpajaislain säännökset eivät täytä edellä mainittuja yksiselitteisyyttä, täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta koskevia vaatimuksia. Lautakunta katsoo, että erilainen kohtelu ei perustu lakiin yhdenvertaisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaisesti.

Lautakunta toteaa selvyuden vuoksi, että yhdenvertaisuuslain 11 §:n 2 momenttia voidaan soveltaa asiassa, koska vastaaja on yhdenvertaisuuslain 4 §:n 4 momentissa tarkoitettu toimija, joka ammattimaisesti tarjoaa palveluja yleisesti saataville.

Seuraavaksi lautakunta arvioi, onko vastaajalla ollut hyväksyttävä tavoite erilaiselle kohtelulle ja ovatko keinot tavoitteen saavuttamiseksi oikeasuhtaisia yhdenvertaisuuslain 11 §:n 2 momentin mukaisesti.

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan elinkeinonharjoittajalla katsotaan olevan perustuslain 18 §:ssä turvatus elinkeinonvapauden ja 15 §:n 1 momentissa turvatus omaisuuden suojan näkökulmasta oikeus kohdistaa palvelujansa eri tavoin rajatulle henkilöpiirille liikeajatuksensa mukaisesti edellyttäen, että kohtelulla pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Esimerkiksi ravitsemistoiminnan harjoittajan on katsottu voivan asettaa liikkeeseen sisäänpääsyn edellytykseksi 24 vuoden ikärajan (HE 138/2004 vp; PeVL 49/2004 vp). Toisaalta esimerkiksi palveluiden kohdentaminen rajaamalla ne koskemaan kaikkia muita kuin vammaisia ihmisiä voi vain harvoin, jos koskaan, olla hyväksyttävää. (HE 19/2014 vp, s. 75–76)

Tavoitteen tulee olla hyväksyttävä perusoikeusjärjestelmän ja Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden ja yleisemminkin Suomen oikeusjärjestyksen kannalta. Tavoitetta voidaan pitää hyväksyttävänä erityisesti, jos sillä suojataan tai edistetään perus- ja ihmisoikeuksia taikka jos kyse on muusta oikeudenmukaisesta painavasta yhteiskunnallisesta pyrkimyksestä. (HE 19/2014 vp, s. 71.)

Vastaaja on ilmoittanut lautakunnalle, että asiakkaiden tunnistautumisvaatimuksen keskeisenä tavoitteena on ehkäistä ja vähentää arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvia haittavaikutuksia. Lisäksi vastaaja on esittänyt, että tunnistautumisvaatimuksella varmistetaan muun valtion tai alueen arpajaislainsäädännön alueellisen soveltamisalan kunnioittaminen. Vastaaja on todennut tarkistavansa asiakkaan asuinpaikkatiedon Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämästä väestötietojärjestelmästä.

Lautakunta katsoo, että arpajaislain 14 §:n 1 momentissa asetettu tunnistautumisvaatimuksen tavoite ehkäistä ja vähentää rahapelaamisesta mahdollisesti aiheutuvia haittavaikutuksia varmistamalla pelaamiselle asetettujen rajoitusten toteutuminen voi sinänsä olla hyväksyttävä tavoite henkilöiden erilaiselle kohtelulle. Lautakunta toteaa, että hyväksyttävän tavoitteen saavuttamiseksi käytettävien keinojen on oltava oikeasuhtaisia. Ihmisten erilainen kohtelu hyväksyttävässäkään tarkoituksessa ei siten ole sallittua, jos käytetty keino on kyseisessä tilanteessa epäasianmukainen tai ylimitoitettu taikka jos keinon käyttäminen ei ole tarpeen sen

vuoksi, että sama tavoite voitaisiin saavuttaa jollakin muulla, yhdenvertaisen kohtelun kanssa paremmin sopusoinnussa olevalla keinolla. (HE 19/2014 vp, s. 72)

Asiassa saadusta selvityksestä käy ilmi, että vaatimus pelaajan vakinaisesta asuinpaikasta Manner-Suomessa ei koske vastaajan kaikkia fyysisiä rahapelipalveluja, koska vastaaja ei arpajaislain 14 §:n 4 momentin mukaisesti todenna asiakkaidensa asuinpaikkaa pelikasinolla pelattaessa. Lautakunta toteaa, että pelaaja kuitenkin rekisteröidään ja tunnistetaan kasinolla pelattaessa ja että arpajaislain 15 § 2 momentin 3 kohdan mukaan on mahdollista kieltää henkilöltä pääsy pelikasinoon ja erityiseen pelisaliin, poistaa henkilö tai rajoittaa hänen pelaamistaan, jos pelaaminen on aiheuttanut tai tulee ilmeisesti aiheuttamaan hänelle taloudellista, sosiaalista tai terveydellistä haittaa.

Vastaaja ei ole selvittänyt, miksi sitä vastoin muiden fyysisten kanavien kautta pelattaessa sen asiakkailta on oltava vakinainen asuinpaikka Manner-Suomessa, jotta vastaaja voi rekisteröidä ja tunnistaa pelaajan sekä asettaa pelaajalle määrällisiä ja ajallisia rajoituksia rahapelaamisesta mahdollisesti aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että vaatimus, jonka mukaan hakijalla on oltava vakinainen asuinpaikka Manner-Suomessa käytettäessä vastaajan palveluja Manner-Suomessa, ei ole asianmukainen eikä välttämätön arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemistä ja vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi. Sama tavoite voidaan lautakunnan mukaan saavuttaa jollakin muulla, yhdenvertaisen kohtelun kanssa paremmin sopusoinnussa olevalla keinolla. Keinot tavoitteen saavuttamiseksi eivät näin ollen ole olleet oikeasuhtaisia.

Vastaaja on lisäksi esittänyt, että vaatimuksella asiakkaiden vakinaisesta asuinpaikasta Manner-Suomessa varmistetaan muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellisen soveltamisalan kunnioittaminen. Tätä on edellytetty erityisesti, koska kansallinen lainsäädäntö on etusijalla rahapelien yhteydessä, ja Euroopan unionissa on tietyin edellytyksin tunnustettu tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat kansalliset poikkeukset. Vastaaja on todennut, että kaikissa Euroopan maissa on tietävästi rajoittava pelijärjestelmä.

Lautakunta katsoo, että tarve kunnioittaa muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellista soveltamisalaa voi sinänsä olla hyväksyttävä syy henkilöiden erilaiselle kohtelulle. Kuten vastaaja on maininnut, asiakkailta on jo aiemmin edellytetty pelitilin avaamista verkkopelaamisen yhteydessä. Lautakunta tulkitsee, että tämä on tarpeen muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellisen soveltamisalan kunnioittamisen varmistamiseksi, koska vastaaja ei saa tarjota palvelujaan muussa valtiossa tai muulla alueella.

Lautakunta toteaa kuitenkin, että nyt kyseessä olevassa asiassa hakija on yrittänyt käyttää rahapelipalveluja Manner-Suomessa, missä vastaajalla on yksinoikeus rahapelipalvelujen tarjoamiseen. Vastaaja ei ole osoittanut, miten fyysisten rahapelipalvelujen tarjoaminen hakijalle muun muassa vastaajan palvelupisteissä, myymälöissä tai kioskeissa rikkoisi vaatimusta muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellisen soveltamisalan kunnioittamisesta.

Lautakunta katsoo näin ollen asiassa esitetty selvitys huomioon ottaen, että hakijan erilainen kohtelu hänen asuinpaikkansa perusteella siltä osin kuin on kyse fyysisten rahapelipalvelujen käyttämisestä Manner-Suomessa ei ole asianmukaista eikä välttämätöntä edellä mainitun tavoitteen saavuttamiseksi. Sama tavoite voidaan lautakunnan mukaan saavuttaa jollakin muulla, yhdenvertaisen kohtelun kanssa paremmin sopusoinnussa olevalla keinolla. Keinot tavoitteen saavuttamiseksi eivät näin ollen ole olleet oikeasuhtaisia.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo asiassa esitetyn selvityksen perusteella, ettei vastaaja ole kumonnut syrjintäolettamaa ja että vastaaja on kohdellut hakijaa yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentissa säädetyn syrjintäkiellon vastaisesti.

Hyvityksen maksamista koskeva suositus

Syrjinnän kohteeksi joutuneella on yhdenvertaisuuslain 23 §:n mukaan oikeus saada hyvitys siltä palvelujen tarjoajalta, joka on yhdenvertaisuuslain vastaisesti syrjinyt häntä. Yhdenvertaisuuslain 20 §:n 3 momentin mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi suosittaa hyvityksen maksamista syrjinnän kohteeksi joutuneelle.

Hyvitystä koskeva suositus on lautakunnan kielloista ja määräyksistä poiketen nimenomaan suositus. Lautakunnan antamat hyvitystä koskevat suositukset eivät ole luonteeltaan sitovia päätöksiä. Suositus ei ole täytäntöönpanokelpoinen hallintopäätös, eikä sen tehosteeksi ole mahdollista asettaa uhkasakkoa. Lautakunnan antamaan suositukseen ei voi myöskään hakea muutosta. Suositus hyvityksen maksamisesta voi kannustaa yhdenvertaisuuslain säännöksiä rikkonutta toimijaa suorittamaan rahallista hyvitystä. Suositus voi myös auttaa osapuolia pääsemään sovintoon esimerkiksi hyvityksen määrästä. Jos lautakunnan suositusta ei noudateta, syrjinnän kohteeksi joutunut voi vaatia hyvitystä käräjäoikeudessa. (HE 148/2022 vp, s. 50–51 ja 73.)

Lautakunta toteaa, että hakija ei ole nimenomaisesti vaatinut suositusta hyvityksen maksamisesta asiassa. Lautakunta on kuitenkin päättänyt käsitellä viran puolesta hyvitystä koskevan suosituksen antamista kuulematta asianosaisia asiasta, koska hyvitystä koskeva suositus ei ole sitova täytäntöönpanokelpoinen hallintopäätös eikä sillä näin ollen ole välittömiä oikeusvaikutuksia tai vaikutusta kummankaan asianosaisen oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Hyvityksen maksamista koskevan suosituksen käsittely viran puolesta ei näin ollen vaaranna kummankaan asianosaisen oikeusturvaa. Lautakunta huomauttaa selvyyden vuoksi, että mahdollinen hyvitystä koskeva prosessi käräjäoikeudessa on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta täysin erillinen ja itsenäinen tuomioistuinprosessi. Lautakunta on hallintolain 34 §:n mukaisesti varannut asianosaisille tilaisuuden lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Lautakunta toteaa, että asian käsittely on näin ollen hallintolain 6 §:ssä säädettyjen hallinnon oikeusperiaatteiden mukaista ja takaa asianosaisille perustuslain 21 §:ssä säädetyn oikeuden oikeusturvaan.

Yhdenvertaisuuslain 24 §:n 1 momentin mukaan hyvityksen tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa teon vakavuuteen. Teon vakavuutta arvioidaan ottamalla huomioon rikkomuksen laatu, laajuus ja kesto. Lain 24 §:n 3 momentin mukaan hyvitystä voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos hyvitys muodostuisi kohtuuttomaksi ottaen erityisesti huomioon kieltoa rikkoneen pyrkimykset estää tai poistaa menettelyn vaikutukset ja kiellon rikkojan taloudellinen asema.

Yhdenvertaisuuslain esitöiden mukaan rikkomuksen laatu, laajuus ja kesto vaikuttavat hyvityksen määrään siten, että mitä vakavammasta ja mitä kauemmin jatkuneesta oikeudenloukkauksesta on kysymys, sitä suurempi tuomittavan hyvityksen tulee olla. Rikkomuksen vakavuutta arvioidaan objektiivisten kriteerien eikä pelkästään loukatun subjektiivisen kokemuksen perusteella. Syrjinnän laatua ja laajuutta arvioitaessa voidaan kiinnittää huomiota esimerkiksi siihen, mitä ja kuinka vakavia seurauksia syrjinnästä on loukatulle aiheutunut, onko syrjintä ollut tietoista ja onko syrjintä perustunut useaan syrjintäperusteeseen. Hallituksen esityksessä korostetaan oikeasuhtaisuutta hyvityksen määrän arviointia ohjaavana periaatteena. Yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain nojalla määrättävien hyvitysten tulisi samantyyppisissä tapauksissa olla kutakuinkin samansuuruisia. (HE 19/2014 vp, s. 90.)

Yhdenvertaisuuslain esitöissä todetaan, että hyvityksen kohtuullistamisen ja määräämättä jättämisen tulee perustua kokonaisvaltaiseen harkintaan, jossa on erityisesti otettava huomioon rikkojan pyrkimykset estää tai poistaa menettelynsä vaikutukset sekä hänen taloudellinen asemansa. Näiden seikkojen lisäksi harkinnassa voidaan ottaa huomioon myös muut kohtuullisuusarvioinnin kannalta merkitykselliset seikat ja olosuhteet. Hyvitys saattaa joissakin tapauksissa olla kohtuuton seuraamus esimerkiksi palveluja tarjoavalle pienelle yhdistykselle taikka sellaiselle yksityis- tai pienyrittäjälle, jonka liikevaihto on hyvin vähäinen. Hyvitys voi olla kohtuuton seuraamus myös esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa rikkoja on pyrkinyt toimimaan syrjinnän kieltoa tai vastatoimien kieltoa koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti taikka joissa hän on loukattua tyydyttävällä tavalla korjannut menettelynsä seuraukset. Tällaisissa tilanteissa hyvitystä voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä. (HE 19/2014 vp, s. 91.)

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että hakijalta on evätty vastaajan yleisesti saatavilla olevat palvelut, koska hakija asuu Ahvenanmaalla. Vastaaja on asettanut vaatimuksen, jonka mukaan sen asiakkailta on oltava vakinainen asuinpaikka Manner- Suomessa, ja näin ollen vastaaja on tiennyt tai sen olisi pitänyt tietää, että hakijaa ja muita ihmisiä vertailukelpoisessa tilanteessa kohdellaan eri tavalla vastaajan fyysisten rahapelipalvelujen yhteydessä Manner- Suomessa. On kuitenkin otettava huomioon, että vastaaja on menettelyssään noudattanut arpajaislain esitöiden sanamuotoa. Esitöiden sisältö on voinut johtaa siihen, että vastaaja ei ole tiennyt menettelynsä olevan syrjivää.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen lautakunta suosittaa vastaajaa maksamaan hakijalle 1 500 euron hyvityksen. Hyvityksen kohtuullistamiseen ei lautakunnan arvion mukaan ole perustetta.

Johtopäätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että vastaaja on syrjinyt hakijaa yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ja kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta syrjintää sekä määrää vastaajan ryhtymään kohtuullisessa määrääjässä toimenpiteisiin yhdenvertaisuuslaissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi.

Lautakunta suosittaa vastaajaa maksamaan hakijalle 1 500 euron hyvityksen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

(Äänestys 4–2)

Lainkohdat

Suomen perustuslaki (731/1999) 15, 18 ja 21 §

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 4, 8, 10, 11, 20, 23, 24 ja 28 §

Laki yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta (1327/2014) 12 §

Hallintolaki (434/2003) 6, 19, 31 ja 34 §

Arpajaislaki (1047/2001) 1, 11, 13 c, 14, 14 oja 15 §

Muutoksenhaku

Lautakunnan asettamaan suositukseen hakijoille maksettavasta hyvityksestä ei saa hakea muutosta.

Muilta osin päätökseen saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Outi Anttila (puheenjohtaja), Satu Honkala, Pauli Rautiainen, Jukka Siro, Eveliina Ignatius ja Elias Vartio. Asian esittelijä Rasmus Johnson.

Äänestyslausunto

Jäsenet Pauli Rautiainen ja Jukka Siro ovat jättäneet eriävän mielipiteen.

Pauli Rautiaisen eriävä mielipide

Äänestyslausunto

Siltä osin, kun hakijan asettaminen eri asemaan hänen asuinpaikkansa perusteella on tapahtunut 1.7.2023 ja sen jälkeen, katson, että vastaaja on kumonnut asiassa syntyneen oletettaman välittömästä syrjinnästä, ja hylkään hakijan vaatimuksen.

Siltä osin, kun hakijan asettaminen eri asemaan hänen asuinpaikkansa perusteella on tapahtunut ennen 1.7.2023, katson, että vastaaja ei ole kumonnut asiassa syntynyttä oletettavaa välittömästä syrjinnästä, ja hyväksyn hakijan vaatimuksen.

Perustelut

Olen enemmistön kanssa samaa mieltä, että asiassa on kysymys siitä, onko hakijaa syrjitty välittömästi hänen asuinpaikkansa perusteella. Katson myös enemmistön tapaan, että asiassa on syntynyt syrjintäoletta. Arvioin kuitenkin syrjintäoletettaman kumoutumista osin toisin kuin enemmistö.

Arpajaislaki (1047/2001) on säädetty eduskunnan perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella sellaiseksi, että lain soveltamisalaan liittyvät lainsäädäntöratkaisut perustuvat valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltojen erottelulle. Arpajaislakia on myöhemmin uudistettu tätä lähtökohtaa kunnioittaen useita kertoja siten, että lain 14 §:n 3 momenttiin on välivaiheiden kautta kirjattu vastaajalle nimenomainen velvollisuus todentaa pelaajan asuinpaikka muun valtion tai alueen lainsäädännön alueellisen soveltamisalan kunnioittamisen varmistamiseksi pelaajaa rekisteröitäessä ja säännöllisesti asiakassuhteen aikana. Lain 14.1 §:ään on 1.7.2023 voimaan astuneella muutoksella otettu säännös vastaajan velvollisuudesta varmistua, että hakemuksessa tarkoitettuja vastaajan rahapelejä voi pelata vastaajan pelipisteessä vain tunnistautuneena vastaajan rekisteröimäksi pelaajaksi. Vastaaja on katsonut, että sillä on ollut arpajaislain 14.1 §:n ja 14.3 §:n säännöksiin perustuva velvollisuus asettaa hakija asuinpaikkansa

perusteella eri asemaan kuin Manner-Suomessa asuvat kunnioittaakseen valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön alueellisia soveltamisaloja.

Enemmistö on katsonut, että arpajaislain 14.1 §:n ja 14.3 §:n säännökset eivät muodosta yhdenvertaisuuslain 11.1 §:ssä tarkoitettua lakiperustaa hakijan asettamiselle eri asemaan hänen asuinpaikkansa perusteella, sillä säännösten sanamuodosta ei käy suoraan ilmi, että niiden tarkoituksena on rajoittaa muualla kuin Manner-Suomessa asuvien henkilöiden mahdollisuutta vastaajan rahapelien pelaamiseen. Katson kuitenkin toisin kuin enemmistö, että säännösten tulkinnassa on annettava niiden sanamuodon ohella merkitystä arpajaislain esitöille, systematiikalle ja keskeisille tavoitteille, jotka liittyvät rahapelihaittojen vähentämiseen oikeuttaen erilaisten perusoikeusjärjestelmän kannalta perusteltujen esteiden asettamisen rahapelaamiselle. Hallituksen esityksessä tuodaan esiin, että lain 14 §:n sääntelyn nimenomaisena tarkoituksena on muun ohessa rajoittaa muualla kuin Manner-Suomessa asuvien henkilöiden mahdollisuutta vastaajan rahapelien pelaamiseen (HE 135/2021 vp, s. 98). Katson siten toisin kuin enemmistö, että arpajaislain 14.3 § muodostaa yhdessä arpajaislain 14.1 §:n kanssa yhdenvertaisuuslain 11.1 §:ssä tarkoitettulla tavalla lakiperustan hakijan asettamiselle eri asemaan hänen asuinpaikkansa perusteella, koska vastaaja on näyttänyt riittävällä tavalla hakijan eri asemaan asettamisen palautuvan valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltojen erotteluun, jonka ylläpitämiseen vastaaja on veloitettu.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on arpajaislain säätämisen yhteydessä (PeVL 22/2001 vp) katsonut lähtökohtaisesti sallituksi, että Manner-Suomessa pysyvästi asuvan ja Ahvenanmaan maakunnan alueella pysyvästi asuvan henkilön oikeutta pelata rahapeliä toisen lainsäädäntövaltaan kuuluvalla alueella voidaan rajata rahapelihaittoja ehkäisevän yksinoikeusjärjestelmän ylläpitämiseksi. Vaikka perustuslakivaliokunta on arpajaislain säätämisen yhteydessä arvioinut asiaa erityisesti koskien puhelimen, internetin tai muun niihin verrattavan tietoteknisen sovelluksen välityksellä tapahtuvaa rahapelien pelaamista eli liittyen sellaisiin tilanteisiin, joista nyt käsiteltävässä asiassa ei ole kysymys, katson kuitenkin toisin kuin enemmistö, että perustuslakivaliokunnan kannanotto voidaan tulkinnallisesti ulottaa myös nyt käsiteltävän asian arviointiin. Näin hakijan lakiin perustuvalla asettamisella eri asemaan asuinpaikkansa perusteella on yhdenvertaisuuslain 11.1 §:ssä tarkoitettu hyväksyttävä tavoite, jonka toteuttamiseen on valittu oikeasuhteinen keino. Katson, että syrjintäoletta on kumoutunut siltä osin, kun vastaajalle on arpajaislain muutoksella (lailla 1284/2021) asetettu 1.7.2023 alkaen velvollisuus tunnistaa ja rekisteröidä pelaaja hakemuksessa mainittujen rahapelien pelaamiseksi.

Asiaa on kuitenkin arvioitava toisin sen tätä edeltävän hakemuksessa mainitun ajanjakson osalta, jolloin lain 1284/2021 voimaantulosäännöksen mukaisesti arpajaislain 14 §:ää sovellettiin hakemuksessa mainittuihin rahapeleihin lukuun ottamatta ensimmäistä momenttia. Vaikka vastaajaan ei kohdistunut ensimmäisen momentin mukaisia velvoitteita ennen 1.7.2023, vastaaja ryhtyi kuitenkin lain 1284/2021 säätämisen jälkeen ennakkollisesti toimeenpanemaan niitä. Tämän seurauksena hakija asetettiin asuinpaikkansa perusteella eri asemaan jo ennen 1.7.2023 eli jo ennen kuin vastaaja oli lailla veloitettu tunnistamaan ja rekisteröimään pelaajan hakemuksessa mainittujen rahapelien pelaamiseksi vastaajan pelipisteellä. Katson, että arpajaislain 14 §:n kolmas momentti ei vielä tuolloin, eli ilman ensimmäistä momenttia, toiminut yhdenvertaisuuslain 11.1 §:ssä tarkoitettuna lakiperustana asettaa hakija eri asemaan asuinpaikkansa perusteella suhteessa hakemuksessa tarkoitettujen vastaajan rahapelien pelaamiseen. Katson, että syrjintäoletta ei näin ollen kumoudu yhdenvertaisuuslain 11.1 §:n perusteella siltä osin, kun hakijan asettaminen eri asemaan hänen asuinpaikkansa perusteella on tapahtunut ennen 1.7.2023. Koska syrjintäoletta ei kumoudu yhdenvertaisuuslain 11.1 §:n perusteella, syrjintäolettaman kumoutumista on arvioitava vielä yhdenvertaisuuslain 11.2 §:n kautta. Olen yhdenvertaisuuslain 11.2 §:n soveltamisesta käsiteltävään asiaan samaa mieltä kuin enemmistö. Siten siltä osin, kun hakijan

asettaminen eri asemaan hänen asuinpaikkansa perusteella on tapahtunut ennen 1.7.2023, katson, että vastaaja ei ole kumonnut asiassa syntynyttä olettamaa välittömästä syrjinnästä, ja hyväksyn hakijan vaatimuksen.

Jukka Siron eriävä mielipide

Olen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan enemmistön kanssa samaa mieltä syrjinnästä. Katson, että hakijaa on syrjitty lautakunnan katsomalla tavalla.

Lautakunnan enemmistö on kuitenkin päättänyt suosittaa vastaajalle hyvityksen maksamista hakijalle. Hyvitystä on suositettu ilman, että hakija on vaatinut sitä, ja ilman, että vastaajaa on kuultu. Eriävä mielipiteeni koskee näitä seikkoja.

Ensinnäkin katson, että lautakunta ei voi suosittaa hyvityksen maksamista, koska hakija ei ole vaatinut sitä.

Menettelyyn lautakunnassa sovelletaan hallintolakia, jollei yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta annetussa laissa, yhdenvertaisuuslaissa tai tasa-arvolaisissa menettelystä toisin säädetä. Hallintolaki on kuitenkin ensisijaisesti tarkoitettu viranomaisen ja hallinnossa asioivan välisiin oikeussuhteisiin. Lautakunnassa sitä vastoin kaikki asianosaiset ovat usein - ja myös tässä asiassa - yksityisiä toimijoita, joiden edut ovat vastakkaisia. Hallintolaisissa ja lautakunnan menettelyyn sovellettavissa muissa laeissa ei säädetä menettelystä tällaisessa asianosaissuhteessa.

Sitä vastoin hallintolain 6 §:ssä säädetään, että viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti. Lisäksi viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

On syytä muistuttaa, että perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Perustuslakivaliokunnan mukaan tämän vaatimuksen voidaan katsoa edellyttävän sitä, että asian käsittelyssä sovellettava oikeudenkäyntimenettely noudattaa käsiteltävän asian erityispiirteitä. Sovellettavan oikeudenkäyntimenettelyn erityispiirteet eivät käsiteltävän asian luonne huomioon ottaen saa heikentää asianosaisen puolustautumisoikeuksia ja oikeusturvaa (PeVL 12/2019 vp, s. 10).

Myös hallinnossa lähtökohtana on, että viranomainen tekee päätöksensä hakijan vaatimusten perusteella (ks. esimerkiksi hallintolain 19 §). Vaikka viranomainen päättäisi viran puolesta jostakin muusta kuin vaaditusta, mikä olisi hakijan eduksi, mikään yksityinen toimija ei yleensä kärsisi siitä.

Nyt kyseessä olevassa asiassa on kuitenkin vastaaja, jonka edut ovat ristiriidassa hakijan etujen kanssa. Hyvitystä koskevan suosituksen antaminen ilman, että hakija on vaatinut sitä, olisi vastoin vastaajan etuja ja oikeutettuja odotuksia. Se ei olisi asian puolueetonta ja tasapuolista käsittelyä.

Hyvitys perustuu syrjintään tai vastatoimiin, mutta se on samalla luonteeltaan osin yksityisoikeudellinen, koska se maksetaan rahana yksityiseltä toimijalta toiselle. Hyvitys muistuttaa vahingonkorvausta. Yleensä tällaisissa asioissa asianosaiset asettavat puitteet prosessille, ja oikeuden tulee pitäytyä niissä.

Katson nyt kyseessä olevan asian erityispiirteiden edellyttävän, että hakijan on vaadittava hyvitystä, jotta lautakunta voi suosittaa sen maksamista. Koska hakija ei ole tehnyt niin, suositusta hyvityksen maksamisesta ei voida antaa.

Sillä, että lautakunnan hyvityspäätös on vain suositus, ei ole tässä suhteessa väliä. Jokaisen oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti koskee perustuslain 21 §:n 1 momentin sanamuodon mukaan kaikkia asioita, ei pelkästään niitä, jotka koskevat jokaisen oikeuksia ja velvollisuuksia. Myöskään hallintolain 6 §:ssä ei ole tällaista rajoitusta.

Vaikka suositus ei ole täytäntöönpanokelpoinen, päätös on vastaajan näkökulmasta kielteinen. Vastaajan edun mukaista ei ole, että sitä suositetaan maksamaan hyvitys hakijalle. Vastaajan voidaan yleensä olettaa olevan tällaisen suosituksen antamista vastaan.

Lisäksi tarkoitus on, että suositusta noudatetaan. Lautakunnalle annettiin toimivalta suositusten antamiseen oikeusturvan edistämiseksi ja sen varmistamiseksi, että lautakuntaa hyödynnetään täysimääräisesti matalan kynnyksen oikeussuojaelimenä (HE 148/2022 vp, s. 37).

Huomattakoon myös, että lautakunnan suositus voidaan ottaa huomioon yleisessä tuomioistuimessa, kun tuomioistuin harkitsee oikeudenkäyntikulujen kohtuullistamista mahdollisessa samaa asiaa koskevassa riita-asiassa (ks. oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 b § sekä HE 201/2022 vp, s. 27 ja HE 107/1998 vp, s. 20-21). Tämä osoittaa, että suosituksella voi olla todellista merkitystä sekä hakijalle että vastaajalle.

Tämän tulkinnan tueksi voidaan lisäksi esittää seuraavaa.

Lautakunta sai toimivallan suosittaa hyvityksen maksamista syrjinnän tai vastatoimien kohteeksi joutuneelle laissa 1192/2022, joka tuli voimaan kesäkuussa 2023. Ennen sitä hyvityksen saattoi tuomita vain tuomioistuin. Yleisessä tuomioistuimessa ei voida tuomita hyvitystä viran puolesta. Jos lainsäätäjällä olisi halunnut muuttaa tätä keskeistä prosessuaalista edellytystä hyvityksiasioiden käsittelyssä, sen olisi pitänyt käydä ilmi laista tai sen esitöistä. Näin ei kuitenkaan ole.

Jos lautakunta voisi suosittaa hyvityksen maksamista viran puolesta, hyvitystä koskeva suositus voitaisiin antaa ilman, että lautakunta tietää, haluaako syrjinnän tai vastatoimien kohteeksi joutunut todella sitä. Jos hakija ei jostakin syystä haluaisi, että hyvitystä suositetaan, tällainen tulkinta voisi merkitä sitä, että hänen pitäisi nimenomaisesti luopua siitä hakemuksessaan. Tällainen oikeustila olisi poikkeuksellinen, eikä se ole voinut olla lainmuutoksen tarkoitus. Yhdenvertaisuuslain ja hyvityksen tarkoitus ei edellytä näin pitkälle menevää tulkintaa.

Toiseksi katson, että lautakunta ei voi suosittaa vastaajaa maksamaan hyvitystä hakijalle kuulematta vastaajaa asiasta.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Pykälän esitöissä todetaan, että kuulluksi tuleminen oikeus koskee lähtökohdiltaan kaikkia sellaisia asioita, joissa asianosaisella voidaan katsoa olevan intressi antaa selvitystä (HE 72/2002 vp, s. 96).

Oikeus tulla kuulluksi on lisäksi oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon tae. Tämä käy ilmi perustuslain 21 §:n 2 momentista, jossa se mainitaan nimenomaisesti.

Lisäksi jokaisella on perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Vastaajan kuulematta jättäminen ja sen yllättäminen näin päätöksen sisällöllä ei ole asianmukainen tapa käsitellä asiaa.

Hyvityksen maksamista koskeva suositus on lopullinen, koska siihen ei saa hakea muutosta. Sen vuoksi on vieläkin tärkeämpää kuulla vastaajaa.

Samoin perustein kuin mitä edellä on esitetty - ja koska oikeudella tulla kuulluksi on niin suuri merkitys - on yhdentekevää, että lautakunnan hyvityspäätös on vain suositus. Huomattakoon lisäksi, että myös kuluttajariitalautakunnan päätökset ovat suosituksia. Tästä huolimatta kuluttajariitalautakunnasta annetun lain esitöissä todetaan, että kuulemisperiaate on puolueettoman ratkaisutoiminnan perussääntö (HE 115/2006 vp, s. 18).

Yhteenvetona katson, että lautakunta ei voi suosittaa vastaajaa maksamaan hyvitystä hakijalle nyt kyseessä olevassa asiassa.

Äänestyksen lopputuloksen johdosta velvollisena lausumaan hyvityksen määrästä ilmoitan olevani tästä asiasta lautakunnan enemmistön kanssa samaa mieltä.